

PODREČZNIK WYKONAWCY

MPWIK WRÓCŁAW

PODRĘCZNIK WYKONAWCY

Zasady prowadzenia prac i wymagania w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- bezpieczeństwa pożarowego,
- ochrony środowiska,
- ochrony mienia

stawianie wykonawcom wykonującym dostawy, usługi lub roboty budowlane na rzecz MPWiK S.A.

Witamy Państwa w naszej Firmie.

Państwa bezpieczeństwo jest dla nas bardzo ważne, dlatego chcielibyśmy zaprosić Państwa do wspólnego zorganizowania warunków Waszej pracy na terenie MPWiK S.A. we Wrocławiu.

Niniejszy podręcznik zawiera podstawowe wymagania i obowiązujące zasady w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej i mienia. Wszyscy Państwa pracownicy i współpracownicy są zobowiązani do przestrzegania niniejszych zasad oraz wszelkich wymogów dodatkowych, wynikających z zawartej umowy w tym zakresie.

Cieszymy się, że możemy pracować wspólnie i liczymy na Państwa akceptację wszystkich naszych wymagań.

Zarząd MPWiK S.A. we Wrocławiu

WAŻNE TELEFONY W MPWIK

TELEFON ALARMOWY	994
KOORDYNATORZY DS. BEZPIECZEŃSTWA	510 204 041 723 679 787 691 900 366
SPECJALISTA DS. BHP	691 900 174 669 989 886
SPECJALISTA ZAJMUJĄCY SIĘ SPRAWAMI PPOŻ.	723 661 246 697 055 533
STARSZY SPECJALISTA ZAJMUJĄCY SIĘ OCHRONĄ ŚRODOWISKA	691 900 261 691 900 056

Spis treści

I. DEFINICJE.....	5
II. WYMAGANE DOKUMENTY.....	6
III. ZASADY OGÓLNE	7
IV. UPRAWNIENIA SPÓŁKI	7
V. PODSTAWOWE OBOWIĄZKI WYKONAWCY I JEGO PRZEDSTAWICIELI	8
VI. WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI	9
VII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ – W OBRĘBE DRÓG WEWNĘTRZNYCH I PARKINGÓW WEWNĘTRZNYCH (POZA STREFAMI PROWADZONYCH PRAC).....	12
VIII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ	12
IX. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ W STREFIE PROWADZONYCH PRAC OBJĘTYCH OBOWIĄZKOWĄ OCHRONĄ.....	15
X. WYMOGI W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA.....	15
XI. WYMOGI W ZAKRESIE BHP	16
XII. ZASADY BHP PODCZAS STANU EPIDEMII / ZAGROŻENIA EPIDEMICZNEGO ...	18
XIII. WYMOGI W ZAKRESIE PROWADZENIA PRAC SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH.....	19
XIV. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ.....	20
XV. WYMOGI POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII CHLOROWEJ	21
XVI. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	21

I. DEFINICJE

1. Użyte w Podręczniku Wykonawcy pojęcia należy rozumieć jako:
 - 1) **dokumentacja ochrony** - dzienniki wydarzeń/służby, ewidencja ruchu kołowego i pieszego, ewidencja wydanych/zdawanych kluczy oraz ewidencja ruchu materiałowego;
 - 2) **identyfikator Wykonawcy** - karta wydawana przez Spółkę, służąca do identyfikacji osób i podmiotów zewnętrznych wchodzących lub poruszających się po terenie i obiektach MPWiK;
 - 3) **plan ochrony** – uzgodnione z właściwym terytorialnie Komendantem Wojewódzkim Policji plany organizacji ochrony obiektów, obszarów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie w myśl art. 5 Ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia;
 - 4) **Przedstawiciel Zamawiającego** - osoba wyznaczona przez Spółkę (wskazana w umowie zawartej pomiędzy Zamawiającym i Wykonawcą) do bezpośredniego nadzoru nad wykonaniem przedmiotu umowy przez Wykonawcę i jego pracowników oraz współpracowników; uprawniona do podejmowania wszelkiego typu działań zapewniających i egzekwujących przestrzeganie zasad wynikających z niniejszego dokumentu przez Wykonawcę i jego pracowników oraz współpracowników, w tym do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia zasad bhp, ppoż., ochrony środowiska, zasad bezpieczeństwa (m.in.: inspektor nadzoru, kierownik projektu, kierownik kontraktu, zlecający);
 - 5) **Przedstawiciel Wykonawcy (Przedstawiciel)**– każda osoba zaangażowana przez Wykonawcę do realizacji przedmiotu umowy, w tym m.in: pracownicy Wykonawcy, pracownicy podwykonawców; dostawcy;
 - 6) **służby MPWiK** – Korpus Menedżerski MPWiK S.A. oraz pracownicy wyznaczeni do realizacji zadań w zakresie bhp, ppoż., ochrony środowiska, ochrony fizycznej, a także pracownicy pogotowia energetycznego, pogotowia wod.-kan., pracownicy Działu IT i Automatyki odpowiedzialni za prawidłowe funkcjonowanie systemów informatycznych i systemów automatyki przemysłowej, przedstawiciele komórek organizacyjnych realizujących zadania w ramach procesów głównych, inspektorzy nadzoru, uprawnieni do przeprowadzania kontroli/nadzoru w zakresie przestrzegania przez Wykonawcę i jego pracowników oraz współpracowników zasad bhp; ppoż., ochrony środowiska, bezpieczeństwa fizycznego, kontroli dokumentów wymaganych prawem lub postanowieniami niniejszego Podręcznika, w tym do wstrzymania prac w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia zasad bhp, ppoż., ochrony środowiska, zasad bezpieczeństwa lub realizacji działań, które skutkować mogą zakłóceniem pracy instalacji, urządzeń, systemów i w konsekwencji zakłócić ciągłość funkcjonowania kluczowych procesów Spółki;
 - 7) **służba Ochrony** – pracownik zewnętrznej koncesjonowanej firmy ochrony osób i mienia realizującej usługi ochrony osób i mienia na rzecz Spółki zgodnie z zawartą umową;
 - 8) **teren MPWiK (Spółki)** – obszary, urządzenia, obiekty i części obiektów stanowiące własność MPWiK lub wykorzystywane przez Spółkę na podstawie innego niż własność tytułu prawnego, w obrębie których wydzielono Strefy bezpieczeństwa (strefy dostępu);
 - 9) **Strefy bezpieczeństwa (strefy dostępu)** – tereny, obiekty i części obiektów Spółki, wydzielone z punktu widzenia ich istotności pod względem zapewnienia bezpieczeństwa. Ze strefami bezpieczeństwa związany jest system przyznawania uprawnień do wejścia/wjazdu i przebywania w ich granicach. Wyróżnia się następujące strefy:

- a) **Strefę ogólnodostępną** - tereny, urządzenia, obiekty i części obiektów Spółki, w obrębie których nie jest prowadzona ewidencja wejść/wyjść. Wejście i przebywanie nie wymagają uzyskania dokumentu uprawniającego. Do Strefy ogólnodostępnej należą obszary obsługi klientów i inne ogólnodostępne miejsca niebędące strefą wydzieloną lub zastrzeżoną. W strefie tej mogą być stosowane techniczne środki zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia (np. ochrona fizyczna obszaru, system kontroli dostępu, LPR, pomieszczenia zamykane na standardowe zamki, monitoring wizyjny, systemy ppoż.),
 - b) **Strefę wydzieloną** – teren, do którego dostęp powinien być ograniczony i kontrolowany. Tereny, urządzenia i części obiektów Spółki, w obrębie których prowadzona jest ewidencja wejść/wyjść. Wejście wymaga uzyskania uprawnienia. Do strefy wydzielonej należą wszystkie obszary związane z działalnością Spółki, które nie mają charakteru obszarów ogólnodostępnych i pomieszczeń/obszarów zastrzeżonych. Potrzebują zapewnienia podstawowych wymagań bezpieczeństwa w zakresie kontroli dostępu (portiernia, recepcje, ochrona fizyczna, systemy kontroli dostępu, zamykane pomieszczenia oraz zabezpieczenia antywłamaniowe),
 - c) **Strefę zastrzeżoną** – tereny, urządzenia i części obiektów o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania i bezpieczeństwa Spółki, wyodrębnione w granicach strefy wydzielonej, do których dostęp jest ściśle nadzorowany poprzez odpowiednie procedury i systemy zabezpieczeń technicznych,
 - d) **Strefę Hydropolis** – obiekt Spółki, na którym funkcjonuje Centrum Edukacji Ekologicznej „Hydropolis”. Obiekt stanowi Strefę ogólnodostępną w godzinach otwarcia ekspozycji dla zwiedzających. W pozostałych godzinach obiekt stanowi Strefę wydzieloną;
- 10) **strefa prowadzonych prac** – obszar, na którym Wykonawca realizuje przedmiot umowy, wydzielony w obrębie Strefy bezpieczeństwa (strefy dostępu), w tym „teren budowy”;
 - 11) **System LPR (Licence Plate Recognition)** - system automatycznego rozpoznawania tablic rejestracyjnych pojazdów wjeżdżających do Strefy wydzielonej Spółki;
 - 12) **Spółka, MPWiK – MPWiK S.A. z siedzibą we Wrocławiu;**
 - 13) **teren budowy** – obszar, na którym Wykonawca realizuje roboty budowlane, wydzielony w obrębie Strefy bezpieczeństwa, wraz z przestrzenią zajmowaną przez urządzenia zaplecza budowy, przejęty przez Wykonawcę na podstawie protokołu przejęcia od MPWiK;
 - 14) **uprawnienia okresowe, dalej „Awizacja”** – uprawnienia do wejścia, wjazdu do Strefy bezpieczeństwa MPWiK, gdzie będą prowadzone prace. Wydawane przez uprawnione służby MPWiK na podstawie wniosku „Awizacja wjazdu na teren MPWiK we Wrocławiu”, złożonego za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego w module Awizacji;
 - 15) **Wykonawca** – osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, realizująca zadania na rzecz MPWiK na podstawie zawartej umowy;
 - 16) **KWP WPA** – Komenda Wojewódzka Policji Wydział Postępowań Administracyjnych.

II. WYMAGANE DOKUMENTY

1. Przed przystąpieniem do prac Wykonawca zobowiązany jest do wypełnienia i przekazania Przedstawicielowi Zamawiającego poniższych dokumentów:
 - 1) „Awizacja wjazdu na teren MPWiK we Wrocławiu”, według wzoru stanowiącego **załącznik nr 1** do niniejszego Podręcznika,
 - 2) „Karta zadania Wykonawcy” zawierająca ocenę ryzyka wykonywanych prac, stanowiąca **załącznik nr 2** do niniejszego Podręcznika,

- 3) „Polecenie wykonania Prac „Gazo-niebezpiecznych” wraz z uzgodnieniem (w przypadku konieczności przeprowadzenia tego rodzaju prac), stanowiące **załącznik nr 3** do niniejszego Podręcznika,
- 4) Wniosek o wyznaczenie miejsca i zasad organizacji zaplecza budowy.

III. ZASADY OGÓLNE

1. Wejście/wjazd na teren MPWiK osób będących pod wpływem alkoholu, środków odurzających, narkotyzujących bądź innych o podobnym działaniu lub spożywanie alkoholu i ww. środków na terenie Spółki jest zabronione.
2. Na terenie Spółki obowiązują zasady ruchu zgodne z Ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, analogiczne jak przewidziane dla „strefy zamieszkania”, w szczególności:
 - 1) prędkość dopuszczalna 20 km/h;
 - 2) pierwszeństwo dla ruchu pieszych.
3. Na terenie Spółki, w strefach prowadzonych prac, obowiązuje zakaz wjazdu i parkowania prywatnych samochodów osobowych należących do Wykonawcy i jego Przedstawicieli.
4. Na terenie Spółki obowiązuje zakaz palenia tytoniu poza miejscami wyznaczonymi.
5. Na terenie Spółki obowiązuje zakaz wprowadzania zwierząt domowych.
6. W strefie prowadzonych prac mogą przebywać wyłącznie Przedstawiciele Wykonawcy posiadający, wydane przez Spółkę, ważne uprawnienie jednorazowe lub uprawnienia okresowe „Awizacja”.
7. Zabroniona jest ingerencja we wszelkie instalacje i urządzenia energetyczne, automatyczne, technologiczne, systemy kontroli dostępu, ppoż., SSWiN, CCVT itp. zlokalizowane w strefie prowadzonych prac lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, jeśli nie obejmuje tego przedmiot umowy.
8. Z uwagi na obowiązujące w Spółce zasady bezpieczeństwa informacji: fotografowanie, nagrywanie, powielanie dokumentów może być wykonywane wyłącznie na zasadach określonych przez Przedstawiciela Zamawiającego.
9. Wykonawca, zatrudniający firmy podwykonawcze, ponosi całkowitą odpowiedzialność za naruszenie obowiązujących przepisów i ustalonych zasad oraz rzetelność wykonania usługi realizowanej przez przedstawicieli podwykonawcy.
10. Wykonawca zobowiązany jest zapoznać swoich Przedstawicieli z postanowieniami niniejszego Podręcznika oraz innymi dokumentami związanymi z bezpieczeństwem m.in. Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu, na terenie którego będzie wykonywał prace, a zostaną przekazane przez przedstawiciela Zamawiającego.
11. Nieprzestrzeganie obowiązujących w Spółce zasad oraz obowiązków wynikających z niniejszego Podręcznika i przepisów prawa może doprowadzić do przerwania prac, usunięcia Wykonawcy i Przedstawicieli Wykonawcy ze strefy prowadzonych prac, a w ostateczności może skutkować rozwiązaniem umowy.

IV. UPRAWNIENIA SPÓŁKI

1. Spółka zastrzega sobie prawo do monitorowania strefy prowadzonych prac, w szczególności z wykorzystaniem systemu monitoringu wizyjnego (CCTV), w tym zaplecza budowy, oraz do prowadzenia kontroli pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z tej strefy, a także ewidencji ruchu materiałowego. Cel i zakres przetwarzanych danych osobowych w związku z prowadzeniem monitoringu wizyjnego wskazano w klauzuli informacyjnej, dostępnej na stronie mpwik.wroc.pl/klauzula-informacyjna/.

2. Służby MPWiK mają prawo w każdym czasie do wejścia i przebywania w strefie prowadzonych prac oraz żądania wglądu do dokumentacji ochrony prowadzonej przez służby ochrony Wykonawcy.
3. Służby MPWiK zastrzegają sobie prawo do nadzoru i kontroli prawidłowości realizacji zadań ochrony przez firmę ochrony świadczącą usługi ochrony na rzecz Wykonawcy oraz dokumentacji prowadzonej na posterunkach ochrony Wykonawcy, pod kątem zgodności z warunkami specyfikacji, regulacjami wewnętrznymi Spółki i „Planami Ochrony Obiektu”, jeżeli obiekt podlega obowiązkowej ochronie.
4. Służba Ochrony ma prawo w każdym czasie dokonać kontroli bagażu podręcznego (w tym bagażników) i ładunku należącego do Przedstawicieli Wykonawcy, zarówno podczas wjazdu i wyjazdu ze strefy prowadzonych prac.
5. Pracownik służby Ochrony ma prawo odmowy wpuszczenia pojazdu Wykonawcy lub Przedstawiciela Wykonawcy do Strefy bezpieczeństwa:
 - 1) w przypadku, gdy Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy nie posiada aktualnego uprawnienia okresowego - Awizacji, a Przedstawiciel Zamawiającego nie wystąpił do Służb MPWiK o uprawnienie jednorazowe,
 - 2) w przypadku, gdy Przedstawiciel Wykonawcy nie podda się kontroli na żądanie pracownika służby Ochrony,
 - 3) w razie spostrzeżenia widocznych wad technicznych pojazdu.
6. Pracownicy służby Ochrony i służb MPWiK mają prawo do wydawania poleceń Przedstawicielom Wykonawcy z zakresu bezpieczeństwa fizycznego.
7. Służba Ochrony oraz Przedstawiciel Zamawiającego ma prawo żądać okazania dokumentu tożsamości od Przedstawicieli Wykonawcy w celu potwierdzenia, że wpuszczana osoba do strefy prowadzonych prac lub osoba znajdująca się w strefie prowadzonych prac posiada przyznane uprawnienie okresowe w formie Awizacji lub uprawnienie jednorazowe.
8. Służba MPWiK ma prawo nie dopuścić Przedstawiciela Wykonawcy do wykonywania zadań lub usunąć go z strefy prowadzonych prac, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że Przedstawiciel Wykonawcy znajduje się pod wpływem alkoholu, środków psychotropowych, odurzających lub innych o podobnym działaniu.
9. Spółka zastrzega sobie prawo na każdym etapie realizacji prac przez Wykonawcę do ustanowienia dodatkowych/szczególnych wymogów wynikających z potrzeby poprawy stanu bezpieczeństwa pracy w strefie prowadzonych prac.
10. Spółka zastrzega sobie prawo do prowadzenia kontroli prac, a w szczególności prac pożarowo niebezpiecznych, realizowanych przez Wykonawcę, na każdym ich etapie.
11. Spółka zastrzega sobie prawo do kontroli prac realizowanych przez Wykonawcę pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.

V. PODSTAWOWE OBOWIĄZKI WYKONAWCY I JEGO PRZEDSTAWICIELI

1. Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są do przestrzegania wszystkich ustnych lub pisemnych poleceń dotyczących bezpieczeństwa i ochrony środowiska, wydanych przez służby MPWiK lub służbę Ochrony.
2. Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są posiadać aktualne szkolenia okresowe, badania lekarskie i uprawnienia adekwatne do czynności wykonywanych w ramach realizacji przedmiotu umowy.
3. Jeżeli zaistnieje uzasadnione podejrzenie, że Przedstawiciel Wykonawcy może znajdować się pod wpływem alkoholu, środków odurzających, narkotyzujących bądź innych o podobnym działaniu, Wykonawca na żądanie służby MPWiK lub służby Ochrony zobowiązany jest do usunięcia ww. Przedstawiciela ze strefy prowadzonych prac.

4. Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są utrzymywać czystość i porządek w strefie prowadzonych prac oraz do uporządkowania strefy prowadzonych prac po ich zakończeniu.
5. Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są do:
 - 1) przestrzegania zasad poruszania się po terenie Spółki,
 - 2) poruszania się wyłącznie poprzez wskazane Wykonawcy przejścia/posterunki,
 - 3) niezwłocznego opuszczenia strefy prowadzonych prac po zakończeniu wykonywania pracy, informując o tym fakcie właściwy posterunek służby Ochrony.
6. Zabrania się dokonywania prób wejścia do pomieszczeń niezwiązanych z realizowaną usługą, nawet jeżeli nie byłyby one chronione kontrolą dostępu czy zamknięte na klucz.
7. Na żądanie służby Ochrony Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są poddać się kontroli bagażu oraz pojazdów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu prowadzonych prac i weryfikowania ich zawartości z dokumentami przewozowymi.
8. Wykonawca zobowiązany jest do udostępnienia służbom MPWiK na każde żądanie:
 - 1) bezpośredniego dostępu do strefy prowadzonych prac,
 - 2) wglądu do dokumentacji ochrony oraz przekazania kopii tychże dokumentów.

VI. WYMAGANIA DLA WYKONAWCÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

1. Zasady przetwarzania informacji udostępnionych przez Spółkę:
 - 1) Wszystkie przekazane Wykonawcy lub Przedstawicielowi Wykonawcy informacje (w formie papierowej, elektronicznej, ustnej etc.) muszą być przez niego traktowane bezwzględnie jako tajemnica przedsiębiorstwa i podlegać szczególnej ochronie. Wykonawca i Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest, w trakcie realizacji prac, do stosowania następujących zasad:
 - a) przy przetwarzaniu udostępnionych lub powierzonych informacji Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest do szczególnej dbałości o zachowanie poufności, integralności i dostępności tych informacji,
 - b) zbędne wydruki, notatki, kserokopie dokumentów itp. zawierające informacje należące do Spółki muszą być bezwzględnie niszczone w sposób uniemożliwiający odtworzenie ich treści. Za skuteczne zniszczenie tych dokumentów odpowiedzialny jest Przedstawiciel Wykonawcy, który do chwili ustania ich użyteczności był odpowiedzialny za ich przechowywanie,
 - c) po zakończeniu pracy wydruki zawierające dane Spółki i informacje udostępnione przez Spółkę muszą być przechowywane w zamkniętych szafach, bez dostępu osób nieupoważnionych;
 - 2) Przedstawicielom Wykonawcy zabrania się:
 - a) przekazywania nośników informacji zawierających informacje o Spółce Podwykonawcom współpracującym z Wykonawcami lub Przedstawicielami Wykonawcy bez uprzedniego zawarcia umowy zachowania poufności,
 - b) pozostawiania bez dozoru lub udostępniania osobom nieupoważnionym przekazanych przez Spółkę informacji (w formie elektronicznej, papierowej itp.),
 - c) przekazywania w rozmowie ustnej informacji, należących do Spółki, pozyskanych lub zauważonych podczas realizacji zadań,
 - d) przesyłania danych z systemu informatycznego osobom nieuprawnionym do odbioru takich danych,
 - e) logowania się z wykorzystaniem identyfikatora i hasła osoby trzeciej,
 - f) udostępniania identyfikatora i hasła osobom trzecim,

- g) informowania osób trzecich o infrastrukturze informatycznej Spółki, stosowanych zabezpieczeniach, wykorzystywanych systemach informatycznych, niezwiązanych z realizacją zleconych prac,
 - h) stosowania oprogramowania z naruszeniem warunków stosownej licencji;
- 3) Przedstawiciel Wykonawcy korzystający ze sprzętu komputerowego (komputery, urządzenia mobilne, telefony etc.) zobowiązany jest do:
- a) używania tylko legalnego oprogramowania,
 - b) używania oprogramowania antywirusowego z aktualną bazą wirusów,
 - c) stosowania silnych haseł,
 - d) natychmiastowej zmiany hasła, jeśli istnieje podejrzenie, że zostało odkryte lub wiadomo, że znajduje się w posiadaniu osoby innej niż Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy,
 - e) w pomieszczeniach, gdzie przebywają osoby postronne, monitory Przedstawicieli Wykonawcy, którym przyznano dostęp do danych udostępnianych przez Spółkę, winny być ustawione w taki sposób, aby uniemożliwić osobom postronnym wgląd w dane,
 - f) w przypadkach chwilowego opuszczenia stanowiska pracy Przedstawiciel Wykonawcy obowiązany jest zablokować dostęp do systemu informatycznego przed dostępem osób nieuprawnionych (zablokowanie ekranu lub wylogowanie się z systemu),
 - g) wszystkie dane przesyłane sieciami publicznymi oraz sieciami lokalnymi powinny być szyfrowane z zastosowaniem dostępnych technik kryptograficznych,
 - h) urządzenia mobilne mogą być wykorzystywane do transmisji informacji wrażliwych wyłącznie wtedy, gdy przekaz jest szyfrowany,
 - i) sieciowe technologie bezprzewodowe mogą być wykorzystywane do transmisji informacji wrażliwych wyłącznie wtedy, gdy przekaz jest szyfrowany,
 - j) po zakończeniu pracy w systemie informatycznym Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest wylogować się z systemu;

2. Dostęp Wykonawców lub Przedstawicieli Wykonawcy do sieci i systemów IT:

- 1) Dostęp do sieci i systemów informatycznych Spółki jest możliwy wyłącznie po autoryzacji przez Administratora Bezpieczeństwa Systemów Teleinformatycznych Spółki. Podłączany sprzęt musi mieć zainstalowane aktualne oprogramowanie antywirusowe oraz dostęp do zasobów ograniczony do niezbędnego minimum;
- 2) Stosuje się dostęp z zewnątrz z wykorzystaniem rozwiązań typu VPN:
 - a) zdalny dostęp do systemów informatycznych Spółki realizowany jest wyłącznie za pośrednictwem VPN, z zastosowaniem dwuskładnikowego uwierzytelniania,
 - b) zdalna obsługa może być prowadzona jedynie z wykorzystaniem urządzeń, które posiadają aktualne zabezpieczenia antywirusowe oraz zainstalowane niezbędne łatki/aktualizacje bezpieczeństwa,
 - c) w przypadku zakończenia świadczenia usługi Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest bezzwłocznie zaprzestać korzystania z posiadanych dostępu;
- 3) Przedstawicielom Wykonawcy zabrania się:
 - a) samodzielnych prób łączenia z bezprzewodową siecią korporacyjną,
 - b) samodzielnego wpinania urządzeń do sieci informatycznej,
 - c) dla urządzeń komputerowych pracujących w sieci LAN - zestawiania innych połączeń niż połączenia autoryzowane przez Spółkę,

- d) testowania lub podejmowania prób poznania metod zabezpieczenia sieci i systemów informatycznych Spółki,
- e) podejmowania prób obejścia zabezpieczeń systemów informatycznych oraz obejścia ww. zabezpieczeń;

3. Incydenty:

- 1) W przypadku stwierdzenia naruszenia lub zaistnienia okoliczności wskazujących na naruszenie bezpieczeństwa informacji Wykonawca jest zobowiązany powiadomić o tym Zespół Zarządzania Incydentami Spółki na adres mailowy incydent.bezpieczenstwa@mpwik.wroc.pl lub Przedstawiciela Zamawiającego w terminie maksymalnym do 48 godzin od chwili, w której Wykonawca dowiedział się o naruszeniu lub zaistnieniu okoliczności wskazujących na naruszenie bezpieczeństwa informacji.
- 2) W przypadku, kiedy Przedstawiciel Wykonawcy zauważy:
 - a) obce osoby bez identyfikatora, poruszające się bez opieki,
 - b) pozostawione dokumenty,
 - c) korzystanie z obcego identyfikatora lub hasła,
 - d) niezamknięte, pozostawione bez opieki pomieszczenia,
 - e) niezablokowany komputer z dostępem do systemów informatycznych,
 - f) wykorzystywanie zdalnego połączenia VPN przez osoby nieupoważnione,
 - g) inne zdarzenia, które wg własnej oceny stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, bezpieczeństwa informacji,

zobowiązany jest bezzwłocznie zgłosić ten fakt Przedstawicielowi Zamawiającego;

4. **Incydenty wynikające z działań Przedstawiciela Wykonawcy związane z:**

- a) nieuprawnionym dostępem do systemu informatycznego MPWiK,
- b) łamaniem haseł,
- c) deszyfracją plików,
- d) nieautoryzowanymi próbami łamania zabezpieczeń,
- e) próbą wejścia do pomieszczeń niezwiązanych z realizowaną usługą,
- f) udostępnianiem osobistej karty identyfikacyjnej, identyfikatora i hasła osobie trzeciej,

będą uważane za ciężkie naruszenie obowiązującej umowy zawartej pomiędzy Wykonawcą i MPWiK.

- 5. **Brak powiadomienia MPWiK przez Wykonawcę o stwierdzeniu naruszenia lub zaistnieniu okoliczności wskazujących na naruszenie bezpieczeństwa informacji w terminie wskazanym w pkt. 3 ppkt. 1) albo stwierdzenie zaistnienia incydentu opisanego w pkt. 4, skutkować będzie obowiązkiem zapłaty przez Wykonawcę na rzecz MPWiK kary umownej określonej postanowieniami umowy zawartej przez Wykonawcę z MPWiK.**
- 6. W przypadku, gdy w związku z realizacją umowy Wykonawca przetwarza, integruje lub przekazuje dane pochodzące z infrastruktury IT/OT lub systemów wod.-kan. MPWiK do zewnętrznych systemów lub usług, zobowiązany jest zapewnić ich ochronę zgodnie z zasadami bezpieczeństwa informacji obowiązującymi w MPWiK.
- 7. Minimalnym wymaganiem technicznym jest stosowanie szyfrowania transmisji danych za pomocą protokołu HTTPS (TLS 1.2 lub wyższego) lub innych mechanizmów kryptograficznych zaakceptowanych przez MPWiK.

8. Wykonawcy zobowiązani są do przekazywania haseł, kodów dostępu, tokenów lub innych danych uwierzytelniających wyznaczonym Przedstawicielom MPWiK wyłącznie w sposób zapewniający poufność. Dane uwierzytelniające muszą być przekazywane odrębnym kanałem komunikacji.
9. Dostęp realizowany przez pracowników lub podwykonawców Wykonawcy muszą być przydzielane zgodnie z zasadą minimalnych uprawnień (least privilege) oraz rejestrowane w sposób umożliwiający pełne odtworzenie historii operacji.
10. Każde planowane przetwarzanie lub przekazywanie danych MPWiK do zewnętrznych systemów IT/OT wymaga uprzedniej akceptacji Administratora Bezpieczeństwa Systemów Teleinformatycznych MPWiK lub osoby przez niego wyznaczonej.

VII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ – W OBRĘBIE DRÓG WEWNĘTRZNYCH I PARKINGÓW WEWNĘTRZNYCH (poza strefami prowadzonych prac)

1. Wykonawcom lub Przedstawicielom Wykonawcy, którym przyznano uprawnienie wjazdu pojazdem i parkowania na terenie Spółki, zabrania się :
 - 1) parkowania w miejscach innych niż miejsca oznakowane jako „Parking dla Gości” lub miejsca wyznaczone przez Przedstawiciela Zamawiającego,
 - 2) wwożenia na teren Spółki materiałów niebezpiecznych, łatwopalnych, nielegalnych, odpadów i innych podobnych, których przewożenie może stanowić zagrożenie lub uciążliwość dla otoczenia.
2. Wykonawcy lub Przedstawicielowi Wykonawcy może zostać cofnięta zgoda na wjazd i parkowanie pojazdem na terenie Spółki, czasowo lub bezterminowo, w przypadku niezastosowania się do obowiązujących na terenie Spółki zasad poruszenia się i parkowania, o których mowa w niniejszym Podręczniku Wykonawcy, a w szczególności:
 - 1) naruszenia ograniczenia prędkości, uregulowanego odpowiednim oznakowaniem,
 - 2) powodowania zagrożenia dla ruchu pieszych,
 - 3) parkowania w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

VIII. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ

1. Zasady ogólne bezpieczeństwa fizycznego w strefie prowadzonych prac:
 - 1) Przed rozpoczęciem realizacji przedmiotu umowy w strefie prowadzonych prac Wykonawca zobowiązany jest wystąpić do Przedstawiciela Zamawiającego, z pisemnym wnioskiem o wydanie uprawnień okresowych dalej „Awizacji” uprawniających do wejścia lub wjazdu w obręb strefy prowadzonych prac, dla wszystkich Przedstawicieli Wykonawcy. Wniosek składa się w formie elektronicznej do Przedstawiciela Zamawiającego. Wzór stanowi **załącznik nr 1** do niniejszego Podręcznika,
 - 2) Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest każdorazowo, w przypadku zmiany składu osobowego lub sprzętowego wykorzystywanego do realizacji przedmiotu umowy, dokonać aktualizacji wniosku, o którym mowa w pkt.1 ppkt 1), i przekazać Przedstawicielowi Zamawiającego jego aktualną wersję.
2. Wykonawca lub jego Przedstawiciel zobowiązani są do posiadania i noszenia w widocznym miejscu własnych identyfikatorów firmowych lub odzieży z nazwą firmy Wykonawcy lub Przedstawiciela Wykonawcy. W przypadku prac prowadzonych wewnątrz budynków biurowych, w/w pracownicy zobowiązani są do posiadania odzieży firmowej i identyfikatorów firmowych.
3. Identyfikator firmowy powinien zawierać:
 - 1) nazwę Wykonawcy/Przedstawiciela Wykonawcy,
 - 2) imię i nazwisko osoby,

- 3) stanowisko służbowe.
4. Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są do poruszania się wyłącznie:
 - 1) po wyznaczonych szlakach komunikacyjnych dla osób pieszych,
 - 2) po terenie, na którym wykonują prace,
 - 3) w miejscach, w których posiadają przydzielone pomieszczenia pomocnicze i socjalne.
5. Wykonawca lub jego Przedstawiciel może przebywać w strefie prowadzenia prac w godzinach wskazanych w Awizacji, a w odniesieniu do przyznanych uprawnień jednorazowych - w godzinach pracy Spółki.
6. W przypadku konieczności wydłużenia godzin pracy poza godziny wskazane w Awizacji Wykonawca zobowiązany jest za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego uzyskać zgodę na wydłużenie godzin przebywania w strefie prowadzonych prac.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Przedstawicielowi Wykonawcy może zostać wydany identyfikator Wykonawcy. Identyfikator Wykonawcy wydawany jest na podstawie wniosku Przedstawiciela Zamawiającego.
8. Identyfikatory Wykonawcy przyznane Przedstawicielom Wykonawcy zdeponowane są na wskazanym w awizacji posterunku ochrony i wydawane każdorazowo przez pracownika ochrony na podstawie dokumentu tożsamości ze zdjęciem, potwierdzającego tożsamość Przedstawiciela Wykonawcy.
9. Zabrania się przekazywania identyfikatorów Wykonawcy przez Przedstawicieli Wykonawcy osobom nieupoważnionym. Stwierdzenie tego faktu przez przedstawiciela Zamawiającego może skutkować odebraniem identyfikatorów Spółki wszystkim przedstawicielom Wykonawcy.
10. Przedstawiciel Wykonawcy pobiera każdorazowo identyfikator z właściwego posterunku ochrony, po okazaniu dokumentu tożsamości ze zdjęciem i jest zobowiązany do jego zwrotu każdorazowo po zakończeniu dnia pracy na posterunek Ochrony, z którego pobrał identyfikator.
11. Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest do zwrotu identyfikatora Wykonawcy, przedstawicielowi Zamawiającego, niezwłocznie po zakończeniu realizacji prac.
12. W przypadku utraty, zniszczenia identyfikatora Wykonawcy, Wykonawca lub jego Przedstawiciel zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przedstawiciela Zamawiającego.
13. W przypadku, gdy w obiektach strefy prowadzonych prac funkcjonuje system sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN), Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy może wnioskować drogą elektroniczną, za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, o przydzielenie tymczasowego kodu uzbrajania/rozbrajania systemu SSWiN na czas prowadzonych prac.
14. Tymczasowy kod wydaje Dział Bezpieczeństwa za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego.
15. Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy, któremu przyznano kod tymczasowy zobowiązany jest do nieudostępniania go osobom trzecim bez uprzedniej zgody Działu Bezpieczeństwa, uzyskanej za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego i wykorzystywania go zgodnie z zasadami określonymi przez Dział Bezpieczeństwa.
16. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad, o której mowa w pkt. 15 Dział Bezpieczeństwa bezzwłocznie blokuje kody dostępu do systemu SSWiN.
17. Wykonawca lub jego Przedstawiciel zobowiązany jest, za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, zgłosić zakończenie realizacji prac na obiekcie i konieczność dezaktywacji kodu dostępu do systemu SSWiN do Działu Bezpieczeństwa.
18. Pojazdy Wykonawcy i jego Przedstawicieli mogą wjechać do Strefy wydzielonej wyłącznie na podstawie Awizacji lub jednorazowego uprawnienia do wjazdu.

19. Wykonawca zobowiązany jest, za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, każdorazowo uzyskać uprawnienie jednorazowe do wjazdu, do strefy prowadzonych prac pojazdów (samochód ciężarowy, dostawczy, wózek widłowy z napędem, podest ruchomy, dźwig, koparka itp.), które nie zostały uwzględnione w Awizacji.
20. Uprawnienie okresowe do wjazdu, parkowania w obrębie strefy prowadzonych prac wydawane jest wyłącznie dla samochodów dostawczych oraz pojazdów i maszyn Wykonawcy i jego Przedstawicieli niezbędnych do realizacji przedmiotu umowy.
21. Zamawiający nie jest zobowiązany do zapewnienia miejsc parkingowych dla prywatnych pojazdów pracowników Wykonawcy lub jego Przedstawicieli.
22. Pracownicy służby Ochrony każdorazowo weryfikują uprawnienia zarówno kierowcy, jak i pasażerów do wjazdu i przebywania w strefie prowadzonych prac.
23. Kierujący pojazdem ma obowiązek zastosowania się do poleceń pracownika służby Ochrony oraz służb MPWiK, w szczególności: dotyczących sprawdzenia zawartości bagażu zarówno przy wjeździe, jak i wyjeździe z obiektu, oraz miejsca parkowania pojazdu.
24. Samochody służbowe Wykonawcy i jego Przedstawicieli mogą parkować wyłącznie w miejscach wyznaczonych przez Przedstawiciela Zamawiającego.
25. Spółka nie ponosi odpowiedzialności za szkody związane z pozostawieniem pojazdów w strefie prowadzonych prac.
26. Na całym obszarze terenów wodonośnych Spółki obowiązuje bezwzględny zakaz ruchu wszelkich pojazdów, z wyjątkiem pojazdów, którym udzielono Awizacji lub przyznano uprawnienie jednorazowe.
27. Wjazd/wyjazd na obszar terenów wodonośnych uprawnionych pojazdów Wykonawcy lub Przedstawicieli Wykonawcy prowadzony jest w następujący sposób:
 - 1) od strony Świątnik odbywa się poprzez posterunek służby Ochrony przy ul. Świątnickiej,
 - 2) od strony zapór drogowych realizowany jest przy udziale patrolu pieszo - zmotoryzowanego służby Ochrony:
 - a) Przedstawiciel Wykonawcy powiadamia telefonicznie Centrum Monitoringu Służby Ochrony pod nr tel. **691 900 366** o przybyciu do miejsca wjazdu z zaporami;
 - b) pracownik służby Ochrony, po weryfikacji przyznanego uprawnienia Wykonawcy lub jego Przedstawicielowi, wysyła do miejsca wjazdu z zaporami patrol pieszo-zmotoryzowany, który uruchamia zapórę,
 - 3) ta sama procedura dotyczy wyjazdu z obszaru terenów wodonośnych.
28. Kontrolę osób przebywających na terenach wodonośnych przeprowadzają:
 - 1) pracownicy służby Ochrony,
 - 2) pracownicy Działu Bezpieczeństwa,
 - 3) Przedstawiciel Zamawiającego,
 - 4) służby MPWiK zatrudnione w Zakładzie Produkcji Wody.
29. Zamawiający może zobowiązać Wykonawcę do sporządzenia i udostępniania służbom MPWiK, za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, zestawienia wwożonych i wywożonych na/z terenu Spółki urządzeń, sprzętu i narzędzi, materiałów niezbędnych dla realizacji zawartej umowy. Zestawienie powinno być sporządzane z podziałem na:
 - 1) narzędzia i urządzenia, sprzęt niezbędny do wykonania usługi, (określenie typu, marki itp.),
 - 2) urządzenia wwożone celem wbudowania,
 - 3) materiały i surowce.

30. Przedstawiciel Wykonawcy wjeżdżający lub wyjeżdżający ze strefy prowadzonych prac powinien posiadać przy sobie kopię ww. zestawienia i okazywać je pracownikowi służby Ochrony bez wezwania.
31. Wykonawca zobowiązany jest wskazać swojego Przedstawiciela upoważnionego do sporządzenia i modyfikacji zestawienia urządzeń, sprzętu i narzędzi, materiałów przez cały okres realizacji umowy, podając Przedstawicielowi Zamawiającego:
- 1) imię i nazwisko ww. Przedstawiciela,
 - 2) numer dowodu osobistego.
32. Wykonawca zobowiązany jest przez cały okres prowadzenia prac, aż do ostatecznego odbioru, do zabezpieczenia i ochrony fizycznej strefy prowadzonych prac zgodnie z:
- 1) zawartą umową,
 - 2) zakresem i rozmiarem prowadzonych prac,
 - 3) obowiązującymi przepisami prawa ze szczególnym uwzględnieniem przepisów bhp, a w szczególności do:
 - a) zabezpieczenia i ochrony: przekazanych obiektów, urządzeń, infrastruktury i pozostałych elementów techniczno – technologicznych będących własnością Spółki,
 - b) ochrony wszystkich materiałów i elementów wyposażenia użytych do realizacji przedmiotu umowy.
33. W strefie prowadzonych prac, włącznie z zapleczem budowy, Wykonawca zobowiązany jest do:
- 1) kontroli ruchu osobowego i materiałowego,
 - 2) kontroli wjeżdżających i wyjeżdżających pojazdów,
 - 3) współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za ochronę obiektów Spółki w zakresie bezpieczeństwa fizycznego.

IX. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY FIZYCZNEJ W STREFIE PROWADZONYCH PRAC OBJĘTYCH OBOWIĄZKOWĄ OCHRONĄ

1. Wykonawca ma obowiązek zastosowania całodobowej ochrony strefy prowadzonych prac (w tym terenu budowy) zlokalizowanej na terenie Spółki objętym obowiązkową ochroną, zorganizowanej w oparciu o wytyczne Działu Bezpieczeństwa.
2. W celu zapewnienia jedności dowodzenia i podejmowania decyzji Wykonawca powinien zawrzeć stosowną umowę na ochronę strefy prowadzonych prac, w tym zaplecza budowy, z firmą aktualnie chroniącą obiekty MPWiK.
3. W przypadku, gdy Wykonawca powierzy realizację usługi ochrony firmie zewnętrznej, nieświadczącej jednocześnie tych usług na rzecz MPWiK, Wykonawca zobowiązany jest uzgodnić, za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, z koordynatorem ds. bezpieczeństwa, zasady organizacji ochrony.
4. Jeżeli Wykonawca zatrudnia własną służbę ochrony zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji ochrony, w tym m.in.: dzienników wydarzeń/służby, ewidencji ruchu kołowego i pieszego, ewidencji wydanych/zdawanych kluczy oraz ewidencji ruchu materiałowego.

X. WYMOGI W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI DZIAŁANIA

1. W celu ochrony przed awariami lub katastrofami mogącymi skutkować zakłóceniem ciągłości świadczenia przez Spółkę usług kluczowych: dostawy wody lub odbioru ścieków, Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy, w uzgodnieniu i za pośrednictwem Przedstawiciela Zamawiającego, zobowiązany jest:

- 1) w taki sposób planować swoje działania w strefie prowadzonych prac (obejmującej obiekty biurowe Spółki), aby zapewnić nadzór osób wyznaczonych przez Przedstawiciela Zamawiającego;
 - 2) uzgodnić termin i godziny wyłączenia z eksploatacji instalacji/urządzeń, aby zapewnić w trakcie tych działań obecność przedstawicieli komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za dany proces oraz właściwych służb MPWiK;
 - 3) uzgodnić termin i godziny rozruchu (uruchomienia) nowych instalacji/urządzeń i rozpoczęcia ich eksploatacji, aby zapewnić w trakcie tych działań obecność przedstawicieli komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za dany proces oraz właściwych służb MPWiK.
2. W przypadku wystąpienia zagrożenia związanego z bezpieczeństwem świadczonej usługi lub dostarczaniem produktu, mogącego mieć wpływ na ciągłość funkcjonowania kluczowych procesów MPWiK (dostawa wody; odbiór i oczyszczanie ścieków), Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy jest zobowiązany do niezwłocznego i skutecznego poinformowania o tym fakcie Przedstawiciela Zamawiającego. Dotyczy to w szczególności wszelkich sytuacji mogących wpłynąć na termin, kompletność oraz jakość dostawy lub świadczonej usługi.

XI. WYMOGI W ZAKRESIE BHP

1. Zasady organizacji strefy prowadzonych prac:
 - 1) Wykonawca zobowiązany jest do oznakowania strefy prowadzonych prac w odpowiedni sposób (np. tablica informacyjna zadania, znaki informujące o zagrożeniach) oraz jej wygradzenia (taśmą ostrzegawczą, barierkami itp.).
 - 2) Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby narzędzia, maszyny i urządzenia oraz sprzęt pomocniczy stosowane w strefie prowadzonych prac były sprawne technicznie oraz posiadały wymagane certyfikaty.
 - 3) Wykonawca zobowiązany jest do utrzymywania w należytym porządku i czystości strefy prowadzonych prac, dróg transportowych, placów manewrowych oraz miejsc składowania i przechowywania materiałów.
 - 4) Wykonawca zobowiązany jest do wyznaczenia poprzez wygradzenie i oznakowanie stref niebezpiecznych, w których występuje zwiększone ryzyko spadania z wysokości przedmiotów, potrącenia osób przez środki transportu, urządzenia mechaniczne lub przemieszczane elementy, a także przygniecenia przez składowane materiały.
 - 5) Wykonawca zobowiązany jest do skutecznego zabezpieczenia lub wygradzenia otworów w ziemi, wykopów, kanałów, studni itp.
 - 6) Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby składowanie materiałów budowlanych i sprzętu pomocniczego odbywało się tylko w miejscach wyznaczonych i odpowiednio przygotowanych, w sposób zabezpieczający przed przewróceniem, zsunieniem lub upadkiem tych materiałów i sprzętu.
2. Zasady nadzoru nad wykonywanymi pracami:
 - 1) Wykonawca zobowiązany jest wyznaczyć swojego Przedstawiciela, posiadającego szkolenie bhp dla osób kierujących pracownikami, do pełnienia stałego nadzoru bhp nad osobami zatrudnionymi do realizacji przedmiotu umowy, przede wszystkim w przypadku wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych, pożarowo-niebezpiecznych i gazo-niebezpiecznych podając Przedstawicielowi Zamawiającego:
 - a) imię i nazwisko Przedstawiciela Wykonawcy;
 - b) numer telefonu.

- 2) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, stałą obecność osoby nadzorującej pracowników i współpracowników w strefie prowadzonych prac, a jeżeli zajdzie konieczność czasowego opuszczenia przez nią strefy prowadzonych prac, do wyznaczenia zastępcy; fakt zastępstwa musi być zgłoszony Przedstawicielowi Zamawiającego wraz z podaniem danych osobowych zastępującego oraz czasu trwania zastępstwa.
 - 3) Wykonawca zobowiązany jest do przeprowadzenia udokumentowanych instruktaży stanowiskowych dla Przedstawicieli Wykonawcy. Instruktaże stanowiskowe powinny być tematycznie związane z charakterem prowadzonych prac, wykorzystywanymi maszynami, urządzeniami i wyposażeniem technicznym.
3. Zasady ogólne bezpieczeństwa wykonywanych prac:
- 1) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby jego Przedstawiciele zostali wyposażeni i użytkowali odzież i obuwie robocze spełniające wymagania polskich norm, odpowiednich do rodzaju wykonywanych prac.
 - 2) Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby jego Przedstawiciele stosowali środki ochrony indywidualnej spełniające wymagania odnośnych przepisów, chroniące przed zagrożeniami występującymi podczas wykonywanych prac, w tym m.in.:
 - a) rękawice ochronne – wszędzie tam, gdzie może dojść do urazów dłoni i rąk (otarcie, stłuczenie, przecięcie itp.),
 - b) obuwie ochronne – wszędzie tam, gdzie może dojść do urazów stóp (zmiażdżenie, stłuczenie, przebicie itp.),
 - c) hełmy ochronne – wszędzie tam, gdzie istnieje ryzyko urazu głowy, np. przy pracach na wysokości (na rusztowaniach, drabinach oraz na innych konstrukcjach i podwyższeniach), przy pracach budowlanych, remontowych, rozbiórkowych, w przestrzeniach zamkniętych, w pobliżu pracujących maszyn budowlanych i urządzeń do podnoszenia,
 - d) okulary ochronne – wszędzie tam, gdzie występuje niebezpieczeństwo urazów oczu (wiercenie, spawanie, cięcie, kucie, szlifowanie powierzchni itp.),
 - e) maski i półmaski ochronne – wszędzie tam, gdzie występuje pylenie lub narażenie na opary substancji niebezpiecznych,
 - f) sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości – szelki z linką bezpieczeństwa, sprzęt powstrzymujący przed upadkiem, np. podzespół łącząco-amortyzujący (amortyzator, urządzenie samohamowne itp.) – przymocowane do stałych elementów konstrukcyjnych,
 - g) sprzęt do ewakuacji osób z przestrzeni zamkniętych (np. trójnóg z urządzeniem ratowniczym), a także sprzęt pomiarowy do monitorowania powietrza w przestrzeniach zamkniętych (przenośny czujnik wielogazowy do pomiaru gazów szkodliwych i niebezpiecznych oraz zawartości tlenu),
 - h) kamizelki ostrzegawcze – głównie w przypadku wykonywania prac na drogach, w magazynach i na placach manewrowych,
 - i) ochronniki słuchu – w szczególności tam, gdzie występuje przekroczenie wartości NDN hałasu lub tam, gdzie producent obsługiwanego urządzenia zaleca ich stosowanie.
4. Zabronione jest stosowanie środków ochrony indywidualnej niezgodnie z ich przeznaczeniem lub niesprawnych.
5. Ponadto zabronione jest:
- 1) używanie ręcznego sprzętu elektrycznego niezgodnie z instrukcją obsługi,
 - 2) dokonywanie napraw narzędzi elektrycznych przez osoby nieupoważnione, bez kwalifikacji,
 - 3) stosowanie narzędzi uszkodzonych, niekompletnych,
 - 4) przerabianie narzędzi,

- 5) zdejmowanie osłon,
 - 6) przerabianie przewodów zasilających,
 - 7) obsługiwane maszyn i urządzeń przez osoby nieuprawnione,
 - 8) pozostawienie sprzętu bez nadzoru,
 - 9) stosowanie sprzętu własnej produkcji,
 - 10) układanie niezabezpieczonych przewodów zasilających maszyny i urządzenia w poprzek dróg komunikacyjnych i ewakuacyjnych.
6. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić, aby wszystkie stosowane urządzenia, narzędzia, pojemniki, butle, pojazdy, drabiny, rusztowania itp. były sprawne technicznie – nie powodowały zagrożenia dla innych osób, jak i były przechowywane jedynie w wyznaczonych miejscach.
7. Wykonawca zobowiązany jest do ścisłej współpracy w zakresie bhp z pozostałymi Wykonawcami realizującymi swoje zadania w strefie prowadzonych prac.
8. Zasady udzielania pierwszej pomocy:
- 1) Wykonawca ma obowiązek:
 - a) zapewnienia niezwłocznie pomocy osobie, która uległa wypadkowi,
 - b) zabezpieczenia miejsca wypadku,
 - c) natychmiastowego zawiadomienia o wypadku Przedstawiciela Zamawiającego,
 - d) Wykonawca ma prawo wykorzystania apteczki pierwszej pomocy Spółki, jednak każde użycie apteczki należy zgłosić Przedstawicielowi Zamawiającego.
 - e) Wykonawca ma obowiązek poinformowania Przedstawiciela Zamawiającego o każdorazowym wezwaniu karetki pogotowia na teren prowadzonych prac.
9. Zasady informowania o wypadkach podczas wykonywanych prac:
- 1) Wykonawca zobowiązany jest do niezwłocznego zgłaszania, tj. najpóźniej następnego dnia po wystąpieniu zdarzenia, służbie BHP MPWiK każdego wypadku przy pracy, któremu uległ Przedstawiciel Wykonawcy.
 - 2) Służba BHP MPWiK zastrzega sobie prawo do uczestniczenia w postępowaniach powypadkowych na zasadzie obserwatora.
 - 3) Zgłoszenie wypadku służbie BHP MPWiK nie zwalnia Wykonawcy od obowiązku przeprowadzenia postępowania powypadkowego (ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, któremu ulegli jego Przedstawiciele), określonego w odpowiednich przepisach prawa.
 - 4) Wykonawca ma obowiązek przekazać służbie BHP MPWiK dokumentację lub raport z postępowania powypadkowego Przedstawiciela Wykonawcy, niezwłocznie po zakończeniu postępowania, tj. najpóźniej w terminie 3 dni od daty podpisania protokołu.

XII. ZASADY BHP PODCZAS STANU EPIDEMII / ZAGROŻENIA EPIDEMICZNEGO

1. Podczas stanu epidemii/ zagrożenia epidemicznego Przedstawiciel Wykonawcy:
 - 1) może przebywać na terenie MPWiK jedynie w miejscu docelowych działań oraz w czasie, niezbędnym do ich wykonania. Po zakończeniu prac, Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest do natychmiastowego opuszczenia terenu MPWiK,
 - 2) zobowiązany jest do poddania się na żądanie badaniu temperatury ciała,
 - 3) może zostać zobowiązany do noszenia maski higienicznej, maski ochronnej zakrywającej usta i nos lub innych środków ochrony indywidualnej,
 - 4) może zostać zobowiązany do zachowywania dystansu minimum 1,5 metra od pracowników i współpracowników MPWiK,

- 5) winien powiadomić, przed wejściem na teren Spółki Przedstawiciela Zamawiającego o zamiarze wizyty na terenie MPWiK.
2. W przypadku odmowy poddania się badaniu temperatury ciała, o którym mowa w pkt. 1 ppkt. 2), Przedstawiciel Wykonawcy nie zostanie wpuszczony na teren MPWiK, a w przypadku, gdy już przebywa na terenie MPWiK, zostanie zobligowany do natychmiastowego opuszczenia terenu MPWiK.
3. W przypadku, gdy u Przedstawiciela Wykonawcy zostanie stwierdzona temperatura 38 st. C i więcej, nie zostanie on wpuszczony na teren MPWiK lub zostanie zobligowany do jego natychmiastowego opuszczenia.
4. Spółka zastrzega sobie prawo do wprowadzenia innych restrykcji i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w związku z koniecznością ograniczania na terenie MPWiK zagrożenia epidemicznego.

XIII. WYMOGI W ZAKRESIE PROWADZENIA PRAC SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

1. Pracami szczególnie niebezpiecznymi są:
 - 1) roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części,
 - 2) prace na wysokości,
 - 3) prace w zagłębieniach i kanałach,
 - 4) prace w przestrzeni zamkniętej (zbiorniki, wnętrza maszyn i urządzeń),
 - 5) prace przy instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych,
 - 6) prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych,
 - 7) prace gazo-niebezpieczne,
 - 8) prace pożarowo niebezpieczne, tj. z użyciem ognia otwartego, powodujące nagrzewanie powierzchni oraz powodujące możliwość zapłonu materiałów palnych.
2. Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia bezpośredniego, wykwalifikowanego i kompetentnego nadzoru nad przygotowaniem i przebiegiem prac szczególnie niebezpiecznych.
3. Wykonawca zobowiązany jest do zapewnienia, aby zatrudnieni przy pracach szczególnie niebezpiecznych Przedstawiciele Wykonawcy byli systematycznie i szczegółowo instruowani w zakresie wymagań bezpieczeństwa obowiązujących przy poszczególnych rodzajach prac.
4. Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia prac szczególnie niebezpiecznych, a w szczególności:
 - 1) prac gazo-niebezpiecznych,
 - 2) prac pożarowo-niebezpiecznych,
 - 3) prac w przestrzeniach zamkniętych,
 - 4) prac przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych,na podstawie pisemnego polecenia, wystawionego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub na podstawie uzgodnionych wytycznych Zamawiającego, określających w szczególności zakres i termin prac oraz środki i warunki bezpiecznego wykonania tych prac.
5. Wykonawca realizujący prace gazo-niebezpieczne:
 - 1) ponosi pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo swoich Przedstawicieli oraz pracowników i współpracowników Spółki współpracujących przy wykonywanych pracach, jak również za bezpieczeństwo otoczenia;

- 2) zobowiązany jest zapewnić realizację tych prac wyłącznie przez swoich Przedstawicieli posiadających odpowiednie kwalifikacje w zakresie dozoru i eksploatacji urządzeń energetycznych;
- 3) zobowiązany jest do uzyskania, co najmniej na dwa dni przed planowaną datą ich rozpoczęcia, pisemnej akceptacji Kierownika Zakładu Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków odnośnie: miejsca i czasu realizacji prac gazo-niebezpiecznych, sposobu ich wykonania, zastosowanych materiałów i rozwiązań technicznych oraz zastosowanych zabezpieczeń;
- 4) zobowiązany jest wystawić polecenie wykonania prac gazo-niebezpiecznych, podpisane przez uprawnionego Przedstawiciela Wykonawcy i przekazać jego egzemplarz Dyspozytorowi i Mistrzowi Wrocławskiej Oczyszczalni Ścieków;
- 5) zobowiązany jest do protokolarnego przejścia strefy prowadzonych prac.
6. Wykonawca zobowiązany jest, zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa pożarowego, przed rozpoczęciem prac pożarowo- i wybuchowo niebezpiecznych, uzgodnić zabezpieczenie tych prac ze służbami MPWiK zajmującym się sprawami poż.
7. Zabronione jest używanie podręcznego sprzętu gaśniczego należącego do Spółki do zabezpieczania prac pożarowo-niebezpiecznych prowadzonych przez Wykonawcę.

XIV.WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

1. Na terenie Spółki, w tym w strefie prowadzonych prac zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności używanie otwartego ognia i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon występujących materiałów.
2. Zabronione jest uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - 1) gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - 2) źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - 3) urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - 4) wyjść ewakuacyjnych,
 - 5) wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz zaworów głównych instalacji gazowych.
3. W przypadku, gdy umowa dotyczy robót budowlanych/realizacji usług, a strefa prowadzonych prac wyznaczona została w obiektach MPWiK, Wykonawca lub Przedstawiciel Wykonawcy zobowiązany jest do wyznaczenia spośród swoich Przedstawicieli osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie ewakuacji.
4. W przypadku zaistnienia pożaru na każdej osobie ciąży obowiązek podjęcia działań w celu jego likwidacji oraz niezwłocznego alarmowania osób będących w strefie zagrożenia przy użyciu wszystkich dostępnych środków w celu ich ewakuacji. Należy niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru, używając podręcznego sprzętu gaśniczego.
5. Za ewakuację Przedstawicieli Wykonawcy oraz firm realizujących dostawy na rzecz Wykonawcy lub jego Przedstawicieli oraz innych podmiotów realizujących zadania na terenie i w obiektach MPWiK (w strefie prowadzonych prac) odpowiedzialność ponosi wyznaczony do tego zadania Przedstawiciel Wykonawcy, o którym mowa w pkt. 3
6. W przypadku nieobecności podczas ewakuacji osoby, o której mowa w pkt. 5 Przedstawiciele Wykonawcy zobowiązani są do kierowania się drogami ewakuacyjnymi zgodnie z ewakuacyjnymi znakami bezpieczeństwa w wyznaczone na terenie Spółki miejsce zbiórki i wykonywania poleceń Koordynatora ds. ewakuacji z ramienia MPWiK.

7. Zasady ewakuacji opisano w „Instrukcji alarmowania - wytyczne postępowania podczas ewakuacji dla osób, które znalazły się w obszarze bezpośredniego zagrożenia” (**załącznik nr 4**).
8. Wykonawca zobowiązany jest zgłaszać każdorazowo użycie podręcznego sprzętu gaśniczego służbom MPWiK zajmującym się sprawami poż. oraz Przedstawicielowi Zamawiającego.

XV. WYMOGI POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA AWARII CHLOROWEJ

1. Z uwagi na fakt, że chlor, wykorzystywany w procesie produkcji wody w Zakładzie Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) i nr 2 (Grobla), jest:
 - 1) silnie trujący, ma barwę żółtozieloną, jest cięższy od powietrza i posiada nieprzyjemny, duszący zapach,
 - 2) silnie toksyczny – działa drażniąco na układ oddechowy i błony śluzowe, może prowadzić do obrzęku płuc, a w dużych stężeniach do śmierci,Wykonawca realizujący przedmiot umowy w strefie prowadzonych prac, zlokalizowanej na terenie Zakładu Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) lub nr 2 (Grobla), zobowiązany jest do zapoznania swoich Przedstawicieli z „Wytycznymi postępowania dla osób, które po ogłoszeniu alarmu znalazły się w obszarze bezpośredniego zagrożenia awarii chlorowej i nie uczestniczą w akcji ratowniczej”, stanowiącymi **załącznik nr 5** do Podręcznika.
2. Wykonawca realizujący przedmiot umowy w strefie prowadzonych prac, zlokalizowanej na terenie Zakładu Produkcji Wody nr 1 (Mokry Dwór) lub nr 2 (Grobla), zobowiązany jest do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie ewentualnej ewakuacji ze strefy prowadzonych prac, w przypadku wystąpienia awarii chlorowej i do przekazania służbom MPWiK:
 - 1) imienia i nazwisko nazwiska ww. osoby;
 - 2) numeru telefonu.
3. Wykonawca powinien zapewnić stałą obecność, w strefie prowadzonych prac, osoby odpowiedzialnej za przeprowadzenie ewentualnej ewakuacji, a jeśli zachodzi konieczność czasowego opuszczenia przez nią strefy prowadzonych prac, powinna ona wyznaczyć swojego zastępcę; fakt zastępstwa musi być zgłoszony Przedstawicielowi Zamawiającego wraz z podaniem przewidywanego czasu nieobecności i danych osobowych zastępującego.

XVI. WYMOGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących ochrony środowiska.
2. Wykonawca jest zobowiązany do zapoznania się z treścią „Polityki ochrony środowiska” Spółki. „Polityka ochrony środowiska” jest dostępna na stronie internetowej Spółki oraz może być udostępniona Wykonawcy przez Przedstawiciela Zamawiającego.
3. Zabronione jest:
 - 1) magazynowanie i gromadzenie odpadów poza miejscami uzgodnionymi z Przedstawicielem Zamawiającego;
 - 2) umieszczanie odpadów w pojemnikach Zamawiającego bez uzyskania jego zgody;
 - 3) spalanie odpadów;
 - 4) nieprzestrzeganie zasad segregacji odpadów obowiązujących w Spółce;
 - 5) składowanie materiałów przywiezionych do wykonania robót poza miejscami uzgodnionymi z Przedstawicielem Zamawiającego;
 - 6) postępowanie z substancjami, surowcami, materiałami oraz odpadami w sposób zagrażający środowisku lub zdrowiu i życiu ludzi, np. niezgodnie z warunkami określonymi w karcie charakterystyki;

- 7) wprowadzanie do kanalizacji Zamawiającego, w tym kanalizacji deszczowej, stałych i ciekłych odpadów oraz ścieków bez uzyskania zgody Przedstawiciela Zamawiającego;
- 8) niszczenie i uszkodzenie zieleni i drzew oraz płoszenie i zabijanie zwierząt na terenie Spółki, w zakresie wykraczającym poza uzgodnienia z Przedstawicielem Zamawiającego.

4. Należy:

- 1) unikać rozlania substancji stwarzających zagrożenia dla środowiska lub życia i zdrowia ludzi,
 - 2) utrzymywać w czystości i porządku miejsca wykonywania robót,
 - 3) racjonalnie korzystać z zasobów naturalnych, np. wody, energii elektrycznej,
 - 4) w razie wątpliwości – uzyskać informację od Specjalisty zajmującego się ochroną środowiska.
5. Wykonawca zobowiązany jest posiadać w miejscu wykonywania zadania karty charakterystyki dla wszystkich używanych substancji niebezpiecznych.
 6. Wykonawca używający substancji niebezpiecznych zobowiązany jest do posiadania środków niezbędnych do zabezpieczenia środowiska i Przedstawicieli Wykonawcy.
 7. Wykonawca zobowiązany jest w razie rozlania lub rozpylenia, we własnym zakresie, zebrać powstały odpad oraz we właściwy sposób go unieszkodliwić.
 8. Wykonawca zobowiązany jest do poinformowania o tym zdarzeniu Specjalisty zajmującego się ochroną środowiska.
 9. Jeżeli w wyniku prowadzonych prac Wykonawca spowoduje zagrożenie dla środowiska, to ponosi pełną odpowiedzialność prawną za powstałą szkodę.